

Čertice iz življenja Šnakšnepskovskega.

V.

Drugo jutro ustanem na vse zgodaj in o pol sedmih sem že pri Šnakšnepskovskem. On je ravno pregledoval kebrolovsko pripravo, ki je na dolgi mizi razpostavljena bila, Boštjan se je pa pri frakeljnu za dolgo pot pokrepčaval. Na mizi zraven Boštjana je pa ležala mastna krača, nekaj klobas in kup dobro zapečenih regelj.

Ko me Šnakšnepskovski zagleda, mi poda roko in me od nog do glave pregleduje. „Kaj, v ti suknji mislite iti v jamo? — Se Vam precej vidi, da še niste veliko po jamah hodili. V ti suknji ne smete iti in da bi se domu preblacit hodili, ni več časa. — Boštjan! stopi naglo pod streho in prinesi mojo staro suknjo.“

Ko to slišim, me kurja polt spreleti, branim se kar je moč. Nič ne pomaga. Boštjan nejevoljen, da ga pri jedi motimo, gre pod streho in kmalo pricefrá staro suknjo. Šnakšnepskovski mi hitro potegne mojo suknjo s pleč in mi svojo obleče.

Pri ti suknji je bilo težko uganjevati, kakšne barve je bila; skerbi in leta so ji bile že dlako obelile. Šnakšnepskovskov stari oče jo je po svojem stricu podedoval in sam Metuzalem je mende že sukno za njo tkal.

Šnakšnepskovski z rokami ploska in me kmalo od spred, kmalo od zad pogleduje, Boštjan pa, ki je ravno kos klobase v ustih imel, bi se bil kmalo smeha zadavil.

„Tri sto zelenih rogačev! kot nalašč, malo predolga, pa to nič ne de, rokave tudi lahko zavihate, bo že!“

„Gospod! jaz se ne morem ganiti, pustite mi mojo suknjo“ prosim Šnakšnepskovskega.

„Pa bi je bilo vender škoda!“

„Gotovo ne bolj, kot Vaše, in saj jo v jami lahko narobe oblečem.“

„Verjemite mi, da se Vam moja suknja prav dobro podaja, pa če le nočete, siliti Vas ne morem. Zdaj je pa čas, da odrinemo.“

Boštjan, ki je med tem kračo, klobase in reglje v veliko torbo pobasal in čutarco žganjča v mavho vtaknil, stopi zdaj pred Šnakšnepskovskega in ta mu, kot tovrstnemu živinčetu začne nakladati torbe, vrečice, škatlje lesene in kositarne, steklenice, mreže in še veliko družega orodja, ki ga še zdaj imenovati ne vem. Ubogi Boštjan je že komaj dihal.

Šnakšnepskovski gre zdaj še v svoj kabinet, pa kmalo spet pride z dolgo firnažasto marelo pod pazho.

S Šnakšnepskovskim greva naprej, za nama pa Boštjan pod težo svojega bremena krevsa, in gotovo bi bil na poti obležal, ko bi se ne

bil včasih s kako klobaso ali regljo pokrepčaval in s požirkom žganjca medlih moči življenja oživljal.

Vrabci so že na strelaj dalječ bežali pred nami na bližnje drevesa in nas unisono pozdravljali z glasnim živživživ. Pa kdo bi strahopezljivim vrabičem ta straš pred Šnakšnepkovskovo podobo za zlo vzel, saj je skorej mene groza bilo zraven njega iti. Ko bi ne vedil, da so strašila za vrabce na polji toliko stare, kot poljedelstvo, bi lahko mislil, da je bil Šnakšnepkovski izgled za vse strašila. Le mislite si dolzega in tenkega moža v ozkih petelinčkovih hlačicah, ki so scer le do kolen segale, pa do petá dolga siva suknja je to ozko napako ljubeznjivo skrivala. Na glavi ima bel slamnik s širocimi krajniki, na nosu zelene očali in pod pazho dolgo firnažasto marelo. Mislite si vse to in Šnakšnepkovski z dušo in telesom, s kervjo in z mesom stoji pred vami.

Brez over pridemo iz mesta, le včasih bi se bil kaki pes rad terdnote Šnakšnepkovskove suknje prepričal, kterega je pa Šnakšnepkovski, tacih napadov že navajen, vselej s koščekom kruha, kterega je v ta namen vedno pri sebi nosil, potolažiti vedil.

Ko pridemo do kosarne, reče Šnakšnepkovski: „Počakajte tukaj enmalo, imam nekaj opraviti.“ S temi besedami gre proti gnojišču, ki se za kosarno razprostira; ga z rokami preberskuje, pobira stare cunje in škerpele in jih zvesto v škatlo spravlja. Boštjan je pa med tem svoj deficit na regljah poravnal pri šepasti Lizi, ki svojemu staremu znancu en požirk „grenkega“ še poverh da. Boštjan je bil vojak pri domačem regimentu, štirinajst let in osem tednov je služil zvesto cesarja. Časti ni bil nikoli lakomen, že dvakrat so ga hotli za „frajtarja“ postaviti, pa Boštjan se je branil z vsimi štirimi. „Gospod stotnik“ je vselej odgovoril, „pustite me prostaka, saj komaj sam sebe opravljam, kako bom še na druge pazil. In stotnik ga je uslišal dvakrat, ali tretjikrat so ga po vsi sili hotli za frajtarja imeti, zdaj ni pomagala nobena prošnja. To je bilo Boštjanu preveč, odpovedal se je soldaškemu stanu in vzel od njega slovo. Sicer je bil pa vojak od nog do glave, in ko so njegovi tovarši veseli „Soldaško“ prepevali, je on tudi vselej s svojim zamolklim glasom bolj po tihem ž njimi renčal, le pri versticah:

Soldat živi vesel v en dan

Sej cesar da pol hleba in kar je treba,

je z glavo zmajeval, ker Boštjan ni mogel nikoli zapopasti, kako more odraščen možak s pol hlebom zadovoljen biti. Torej se je tudi Boštjan že drugi teden, ko je v ta stan stopil, pri stotniku zoper pol hleba pritožil — in pritožba je pomagala. Boštjan je odslej dobival cel hleb na dan, in nikoli se mu ni staral. Njegovi tovarši so ga imeli celó na sumu, da je on z njih hlebi v bližnji in ljubeznjivi zavezi, kar pa jaz od poštenega Boštjana verjeti ne morem.

Zdaj pride Šnakšnepškovski iz gnojišča in jaz ga poprašam, kaj je imel ondi opraviti. Šnakšnepškovski odpre škatlo, ktera je bila polna smerdljivih cunj in druge gnjusobe in mi reče: „Že več kot dvajset let nabiram gradivo za veliko delo, ktero mislim izdati pod naslovom: Obširni popis živalic, ki se v umazanih cunjah, smerdljivih škerpelih in starih kožuhih zarejajo, njih šege in navade.

Tacega dela še nima noben narod, in s tem delom si mislim največe zasluge za človeštvo pridobiti, se ve, da jih bo mende še le pozneji rod prav spoznal. Nabral sem teh živalic celo armado in to kosarno gnojišče je dalo naj večji kontingent. Toraj hočem v svojem delu raztrositi njegovo slavo po vsem svetu in v duhu že vidim naravoslovce vseh narodov, kako romajo od vseh vetrov k temu gnojišču. O kosarno gnojišče! jaz ti bom zakrožil visoko pesem, jaz hočem biti tvoj Homêr, zraven mojega imena bo slovelo tudi tvoje ime na veke.“

Razni zanimivi pogovori so nam krajšali dolgo pot. Šnakšnepškovski je vedno od Adelopsa in od svoje slave fantaziral, le včasih, ko je kako mušico po zraku ferkati vidil, je obmolčal, je vzel Boštjanu mrežo in kot blisk jo udere za njo. Ker je bil dolzih nog, sta bila z mušico kmalo skupaj, le maloktera mu je ušla. Po kebrih danes ni veliko gledal, ker mu je bil vedno le ljubljencek Adelops pred očmi; tudi bi nas bilo iskanje preveč mudilo, toraj smo šli hitro naprej, le ko smo do kacega frišnega kravjeka prišli, ni mogel Šnakšnepškovski skušnjave premagati, da bi ga ne bil vsaj hitro in bolj poverh preberskal. Da bi bil tebi nič, meni nič memo njega šel, tega mu njegova rahla vest ni pripustila. Boštjan je pa vedno k reglam vas hodil in večkrat jih je prešteval svoje ljube.

Marsiktere je že zmanjkalo!

Zdaj pridemo do vasi, blizo ktere je jama. „Počakajte nekoliko tukaj, reče Šnakšnepškovski, da stopim do Česnovarja, da bo vedil, da smo tukaj in da nam bo kaj jedila pripravil, ko bomo iz jame prišli.“

Boštjan se pri teh besedah ironično nasmehlja in še enkrat prešteje svoje reglje in klobase. Moj želodec se je tudi že oglašal, in jaz bi mu bil nar raji precej postregel, pa sem si mislil, saj v jami ne ostanemo dolgo in Šnakšnepškovski, ki tudi brez vse jedi sterpi, te ne sme osramotiti; ti bo pa pozneje bolj dišalo.

Ravno sem hotel Boštjana uprašati, zakaj se je pri Šnakšnepškovskih besedah smehljaj, pa že ni bilo več časa, ker gospod je prišel že nazaj, in urno se podamo k jami, ki je bila le za strelaj od vasi.

„No! hvala bodi Bogu, zdaj smo tù!“ izdihne Šnakšnepškovski, „Bog nam daj srečo!“

Jaz gledam in se oziram po pečevji, kje je vhod v jamo, pa ga le ne zapazim. Ko Šnakšnepškovski vidi, česar iščem, se mi

nasmeja in mi reče: „Vi iščete vhoda, ali ste mar slepi? ali ne vidite te luknje tukaj?“ in mi pokaže pred nami ozko luknjo, skozi katero bi se komaj lesica splaziti mogla.

„Kaj! to je vhod? To ni mogoče. Človek tu ne more noter.“

„Da je mogoče“ mi zaverne Šnakšnepkovski, Vam hočem kmalo pokazati. Le storite, kar bom jaz storil. Vi greste za mano, in za Vami gre Boštjan.

Boštjan je zdaj svoj tovor odložil in se je deržal, kot bi mu červi iz nosa lezli, in kmalo ozko luknjo, kmalo svoj trebušček pogleduje.

Šnakšnepkovski se pa verže na tla in po vseh štirih se plazi po luknji z nogami naprej, za njim grem jaz, in oba sva, akoravno težavno, srečno prišla v jamo, ki je bila precej skonca toliko visoka, da sva lahko po koncu stala. Ali ubogemu Boštjanu se je huda godila. Revež je bil precej životen in zdaj v ozki cevi stoka in zdihuje, kot bi ga bil na ražen nataknil.

„No Boštjan! le korajžen, le še enmalo se pomakni naprej, bo kmalo bolje.“

„Gospod! jaz ne morem ne naprej, ne nazaj,“ zdihuje Boštjan tako milo, da sem mislil, da se mora terda skala omečiti.

„Kaj, da bi ravno danes ne mogel; saj si že bil enkrat tukaj, korajža velja!“

„Sveta Uršula in enajst tavžent devic, pomagajte!“ zdihne Boštjan, z vso močjo se še enkrat upré in glej! šlo je. Boštjan je živ, le nekoliko zmeršen in opraskan, prilezel iz luknje in v roki za sabo potegne mavho z reglami.

„Hvala Bogu! zdaj sem mende to hudo prestal, ali kako bo šlo nazaj?“

„Se ve, da ne moreš noter,“ se krega Šnakšnepkovski, „ker imaš toliko nepotrebnih reči seboj, čemu ti je ta mavha?“

„O Gospod! to je naj potrebnije med vsimi rečmi, če bi te mavhe ne bilo, bi jaz ne bil mogel tako dalje priti, že na pol pota bi bil obležal.“

„Boštjan! ti se mende nikoli ne boš poboljšal. Pa zdaj smo v jami in z marnami ne bomo časa trčili, čas je drag.“

Narodne pesme jugoslavske.

I. Isterske.

(Nabral Jak. Volčič.)

Dete pred rajskimi vrati.

Jeno malo ditešce
O polnoči rojeno,
Za polnočju kerščeno,
Prija dneva s tega sveta šlo;

Ali se je mučilo,
Prija neg' je v raj došlo.
Kad' je došlo pred vrata od raja,
Pak mu govori vratar od raja: